

DZIAŁALNOŚĆ MUZEALNA W OŚRODKU KULTURY LEŚNEJ W GOŁUCHOWIE W 2015 ROKU

Konrad Bul

Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie

Dla Działu Muzealnego Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie rok 2015 miał być rokiem szczególnym. Związane to było ze zbliżającym się jubileuszem X Ogólnopolskiego Przeglądu Twórczości Amatorskiej Leśników OPTAL®2015. W 2014 roku rozpoczęto prace polegające na uzupełnieniu bazy danych dotyczącej twórców, leśników – uczestników poprzednich spotkań, w celu stworzenia okolicznościowego wydawnictwa. Skontaktowano się ze wszystkimi żyjącymi twórcami, zapraszając ich do udziału w uroczystości. Ostatecznie uroczysty finał dziesiątej edycji Ogólnopolskiego Przeglądu Twórczości Amatorskiej Leśników – OPTAL®2015 odbył się 23 września 2015 roku. Spotkanie rozpoczęło seminarium poświęcone obecności lasu w sztuce ludowej i nieprofesjonalnej, oraz twórczości artystycznej w środowisku leśników. Katarzyna Marciniak z Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UAM w Poznaniu ukazała zmienność podejścia ludzi do lasu na przestrzeni stuleci, którzy początkowo traktowali go jako źródło niepokoju, licznych zagrożeń i złych mocy, a dopiero później docenili jego wartość i czerpali z niego natchnienie. Z kolei Arkadiusz Wagner z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii UMK w Toruniu skłonił się do podsumowania ruchu twórczego w środowisku ludzi związanych z lasem poprzez swoją profesję. Podczas uroczystości Benedykt Roźmiarek, dyrektor Ośrodka Kultury Leśnej

w Gołuchowie, oraz Dariusz J. Gwiazdowicz, przewodniczący Rady Naukowej Ośrodka Kultury Leśnej, podziękowali twórcom, uczestnikom kolejnych przeglądów za ich udział i zaangażowanie, a Konrad Bul, kierownik Działu Muzealnego OKL, przedstawił retrospektywną prezentację zdjęć dotyczącą wszystkich wcześniejszych spotkań. Z okazji jubileuszowego przeglądu pracownicy Działu Muzealnego przygotowali okolicznościowe wydawnictwa. Pierwsze z nich, zatytułowane *Ars Silvestris*, jest książką o charakterze albumowym, w której znalazły się biografie artystów, przykłady ich prac oraz słowa podsumowania twórczego dorobku leśników dokumentowane zdjęciami z minionych edycji. Drugie to katalog bieżącej edycji, w którym poza wynikami konkursu znalazły się referaty prezentowane w części seminaryjnej. W dziesiątej edycji OPTAL-u wzięło udział 74 twórców. Do konkursu zostało zgłoszonych 331 prac i zestawów prac. Podczas uroczystego podsumowania przeglądu wręczono nagrody w pięciu konkursowych kategoriach: malarstwie, rzeźbie, literaturze, tkaninie i fotografii oraz nagrodę specjalną i wyróżnienie specjalne Dyrektora Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie. Większość zgłoszonych do konkursu prac wyeksponowano na wystawie pokonkursowej, której otwarcie stanowiło integralną część uroczystości. Wystawa potrwa do lipca 2016 roku. Szkoda tylko, że mimo jubileuszowego charakteru wydarzenia dla prawie 400 leśników i członków ich rodzin na uroczystości nie pojawił się żaden z zaproszonych przedstawicieli kierownictwa Lasów Państwowych.

Obok powyżej przedstawionych działań równolegle prowadzono prace związane z organizacją II Międzynarodowego Festiwalu Kultury Leśnej i Łowieckiej Gołuchów 2015 oraz prace związane z organizacją III Konferencji Naukowej *Las i historia*.

Druga edycja Międzynarodowego Festiwalu Kultury Leśnej i Łowieckiej odbyła się 19 i 20 czerwca 2015 roku. Festiwal rozpoczęto otwarciem wystawy fotograficznej promującej odtworzone przez pracowników Ośrodka Rozwojo-Wdrożeniowego Lasów Państwowych w Bedoniu zdjęcia Włodzimierza Puchalskiego, jednego z najwybitniejszych polskich fotografików-przyrodników. Następnego dnia, 20 czerwca na placu przy „Powozowni” od godz. 11.00, 18 zespołów oraz 83 solistów prezentowało swe umiejętności podczas konkursów sygnalistów myśliwskich oraz muzyki myśliwskiej. Sygnaliści przyjechali do Gołuchowa z całej Polski, byli także goście z Litwy. Grand Prix festiwalu – statuetkę żubra – otrzymał Zespół Sygnalistów Myśliwskich „Akteon” Wydziału Leśnego SGGW z Warszawy.

W dniach 8 i 9 października 2015 roku odbyła się w Gołuchowie III Konferencja Naukowa *Las i historia*. W konferencji udział wzięło 25 prelegentów z różnych środowisk naukowych. W większości to historycy zajmujący się historią gospodarczą, ale również filolodzy, prawnicy oraz oczywiście leśnicy. Do Gołuchowa zjechali naukowcy z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Zielonogórskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego i Instytutu Dendrologii Polskiej Akademii Nauk w Kórniku. Podczas podzielonej na pięć sesji konferencji przedstawiono

następujące grupy tematów: *Lasy i gospodarka leśna*, *Zwierzęta i łowy*, *Rola lasu i handel drewnem*, *Las i kultura*, *Silva rerum*. Pośród uczestników konferencji znajdowali się dziekan Wydziału Historii UAM prof. dr hab. Kazimierz Ilski, prodziekan Wydziału Leśnego Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu dr hab. Cezary Beker, przedstawiciele RDLP w Poznaniu, Szczecinie i Krośnie, nadleśniczowie oraz leśnicy. Wśród uczestników byli również pracownicy okolicznych muzeów, przedstawiciele towarzystw historycznych i regionalnych. Dwudniowe prezentacje zakończyła prawie godzinna dyskusja, na podstawie której można było wywnioskować, które z prezentowanych tematów najbardziej poruszyły wyobraźnię słuchaczy. Uczestnicy konferencji podkreślali chęć ponownego spotkania się w Gołuchowie na kolejnej, IV Konferencji Naukowej *Las i historia*.

Mimo ogromnego trudu włożonego w organizację trzech dużych wydarzeń, pracownicy Działu Muzealnego przyjęli na ekspozycjach około 35 000 gości. Zorganizowali i przygotowali 14 wystaw czasowych. Opracowywali informatory i katalogi wystaw, wspomagali inne działy Ośrodka w organizacji festynów, ale również dokonywali tłumaczeń tekstów i wykonywali korekty innych wydawnictw. Pisali teksty do publikacji Ośrodka, tworzyli referaty i prezentacje na konferencje organizowane przez inne instytucje. Prowadzili prace związane z działalnością muzealną; opracowywali różne rodzaje zbiorów, uczestniczyli w inwentaryzacjach zbiorów.

W 2015 roku kolejno zaplanowano i zrealizowano następujące wystawy czasowe:

- IPOTY 2014; wystawa fotograficzna zorganizowana we współpracy z Ogrodem Botanicznym PAN w Powsinie, otwarcie 3 marca.
- *Wspomnienia II*; wystawa malarstwa Tamary Maj, zorganizowana w „Oficynie”, otwarcie 27 marca.
- *Pastele*; wystawa prac prof. Tomasza Motyla z SGGW w Warszawie, w środowisku akademickim i lekarsko-weterynaryjnym znanego, utalentowanego pejzażysty malującego przede wszystkim pastelami, wystawa zorganizowana w „Oficynie”, otwarcie 27 marca.
- *Roztocze i Puszcza Solska – Dziedzictwo natury*; wystawa autorstwa Piotra Marczakowskiego, zorganizowana w „Powozowni”, otwarcie 10 kwietnia.
- *Spojrzenie na las*; wystawa ze zbiorów Muzeum Historii Fotografii w Krakowie, autorstwa Iwony Świąch, nawiązująca do wystawy *Projekcja lasu w dyskursie fotograficznym*, zorganizowana w pomieszczeniach sali kolumnowej „Powozowni”, otwarcie 10 kwietnia.
- *Człowiek, Las i Czas* Agnieszki Woźniak; wystawa zorganizowana w „Powozowni”, otwarcie 22 maja.
- *Malarstwo* Agnieszki Słowik-Kwiatkowskiej; wystawa zorganizowana w sali wystawowej II piętra „Oficyny”, otwarcie 22 maja.
- Wystawa fotograficzna, prezentacja dorobku twórczego Włodzimierza Puchalskiego (fotogramy przygotowane przy okazji rekonstrukcji pięciu albumów z poł. XX w. przez ORWLP Bedoń); zorganizowana w „Powozowni”, otwarcie 19 czerwca.

- *Kozica – żywy symbol Tatr*; wystawa fotograficzna Tatrzańskiego Parku Narodowego, otwarcie 2 lipca.
- *Ptaki w obiektywie*; wystawa fotografii Karola Fornalczyka, zorganizowana wspólnie z Nadleśnictwem Turek, otwarcie 2 lipca.
- *Leśne zauroczenia*; twórczość Ireny Gołąb, pejzaże oraz martwa natura wykonane w technice malarstwa olejnego, sztalugowego, a także obrazy surrealistyczne i kopie malarskie, wystawa zorganizowana w „Oficyńie”, otwarcie 2 lipca.
- *Żywieckie projekty budowlane arcyksiążęcego architekta Karola Pietschki w zbiorach Oddziału Archiwum Państwowego w Żywcu oraz Muzeum Miejskiego w Żywcu*; wystawa przygotowana przez pracownice Archiwum Państwowego w Żywcu i Muzeum Miejskiego w Żywcu, na której zaprezentowano przykłady projektów budynków przeznaczonych dla pracowników obsługi lasów w Dobrach Żywieckich należących do Habsburgów; wystawa zorganizowana w „Oficyńie”, otwarcie 28 sierpnia.
- *Biżuteria łowiecka ze zbiorów Anny i Zbigniewa Korzeniowskich*; na wystawie obok kolekcji wyrobów artystycznych były prezentowane również akwarele z pejzażem leśnym, wystawa zorganizowana w „Oficyńie”, otwarcie 28 sierpnia.
- *OPTAL®2015*; wystawa pokonkursowa w „Powozowni”, otwarcie 23 września. Przedsięwzięcie połączone z jubileuszem X Ogólnopolskiego Przeglądu Twórczości Amatorskiej Leśników OPTAL®2015, z tej okazji zrealizowano:
  - okolicznościowe wydawnictwo *Ars Silvestris*,
  - okolicznościowe seminarium,
  - konkurs nadesłanych prac,
  - katalog wystawy wraz z tekstami wygłoszonymi podczas seminarium,
  - wystawę,
  - uroczysty obiad dla uczestników.
 Działalność muzealna to również aktywne uczestnictwo w konferencjach i realizacji programów wykonywanych na rzecz Lasów Państwowych:
  - 9–10 maja 2015 roku – Ciechanowiec – Muzeum Rolnictwa im. ks. Kluka i Nadleśnictwo Rudka, udział w konferencji poświęconej roli lasów w kształtowaniu środowiska kulturowego, wygłoszenie referatu wraz z prezentacją – Konrad Bul;
  - 8 sierpnia 2015 roku – *Wielki Dzień Pszczół*, przedsięwzięcie organizowane przez Zakłady Tłuszczowe Kruszwica S.A. i Fundację Nasza Ziemia;
  - 23 września 2015 roku – seminarium poświęcone twórczości amatorskiej leśników organizowane z okazji jubileuszu OPTAL;
  - 8–9 października 2015 roku – III Konferencja Naukowa *Las i historia*, zorganizowana przez Dział Muzealny, zgłoszono i zarejestrowano 27 prelegentów, wygłoszono 25 referatów, liczba uczestników według listy: 78.
 Realizacja programu *Kroniki kombatanckie*, zmontowano 5 godzin materiału filmowego zawierającego następujące tematy:
  - *Kronika kombatancka. Sybirackie losy rodziny Stanisława Szlachciuka – gajowego z Białowieży. Droga zesłańców do Armii Andersa*,

- *Kronika kombatancka. Wojenna historia Karola Potockiego. Leśnika, oficera ułanów, więźnia 7 obozów koncentracyjnych,*
- *Kronika kombatancka. Zjazd Komisji Kombatanckiej. Łagów, 4–7 maja 2015,*
- *Kronika kombatancka. Profesor Andrzej Szujecki.*

W ramach swoich obowiązków pracownicy Działu Muzealnego przygotowali i opublikowali następujące artykuły:

- Sprawozdanie do Studiów i Materiałów Ośrodka Kultury Leśnej, autor Konrad Bul (luty 2015 roku).
- *Rola Ośrodka Kultury Leśnej w upowszechnianiu pojęcia kulturotwórcza rola lasu wraz z prezentacją,* autor Konrad Bul (9–10 maja 2015 roku – Ciechanowiec – Muzeum Rolnictwa im. ks. Kluka i Nadleśnictwo Rudka).
- *O Ogólnopolskich Przeglądach Twórczości Amatorskiej Leśników – pomysł i historia kolejnych dziewięciu dotychczasowych przeglądów,* autor Konrad Bul, tekst publikowany w *Ars Silvestris* (23 września 2015 roku – Gołuchów).
- *Leśnicy zapomniani (Józef Strzęciwilk, Józef Zyśk, Mieczysław Łuszczki, Antoni Avenarius, Stefan Lechci)* – referat zamieszczony w publikacji *Udział leśników w obronie Ojczyzny*, wyd. PTL 2015 (czerwiec 2015 roku – Toruń).
- Teksty do kwartalnika „Zagajnik” autorstwa Joanny Kostki (4 szt.) i Józefa Nadolnego (5 szt.).
- *Ars Silvestris* – praca zbiorowa pracowników działu muzealnego: Konrad Bul, Rafał Kostka, Joanna Kostka, Rafał Walendowski, Bernadeta Kraszkiewicz, Tomasz Rakowski.

W związku z realizacją wystaw niezbędne było przygotowanie informatorów i katalogu. Wydano drukiem 9 pozycji o łącznym nakładzie 2700 egzemplarzy. Prace obejmowały opracowanie materiałów i tekstów, wykonanie makiet, a także formalne przygotowanie materiałów do druku. Poza wymienionymi opracowano wstęp do reprintu wydawnictwa pt. „Odbudowa Kraju. Projekty domów dla dozoru leśnego” oraz plansze dotyczące pszczelarstwa na wystawę terenową na „Dybulu”.

Obok działań zaplanowanych w danym roku, pracownicy działu podejmowali codzienne obowiązki związane z opracowywaniem zbiorów, oprowadzaniem turystów, projektowaniem i wykonywaniem wielu prac wspomagających działania pozostałych działów Ośrodka Kultury Leśnej. Należy tu wspomnieć o uczestnictwie we wszystkich przedsięwzięciach o charakterze masowym, takich jak festyny, prezentacje i akcje z zakresu ochrony przyrody, czy w przypadku pracowni plastycznej – udział w pracach projektowych związanych w wydawnictwami Ośrodka. Wszystkie dokonania roku 2015 są podstawą wyjściową projektów na rok 2016.

DZIAŁALNOŚĆ MUZEALNA W OŚRODKU KULTURY LEŚNEJ W GOŁUCHOWIE W 2015 ROKU

S t r e s z c z e n i e

W roku 2015 pracownicy Działu Muzealnego, wykonując swoje codzienne obowiązki, zrealizowali czternaście wystaw, w tym dwie wystawy stałe. Obsłużyli

około 35 000 osób, w większości byli to turyści indywidualni. Każda z wystaw została zaopatrzona w okolicznościowy informator, plakat, a także w stosowną notę zamieszczoną na stronie internetowej. Procesy wydawnicze w całości prowadzone były siłami działu. Obok działalności wystawienniczej zorganizowana została konferencja naukowa, Międzynarodowy Festiwal Kultury Leśnej i Łowieckiej oraz uroczystości związane z jubileuszem OPTAL. Dział skutecznie wykonywał zadania zewnętrzne, postawione przez Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych, w tym program *Kroniki kombatanckie*. Pracownicy działu aktywnie uczestniczyli w przedsięwzięciach oświatowych organizowanych przez inne jednostki Lasów Państwowych, przygotowując dwa referaty, jeden o charakterze oświatowym, drugi naukowy.

Słowa kluczowe: festiwal, kultura, wystawa, informator, referat, turysta

MUSEUM ACTIVITY IN THE FOREST CULTURE CENTRE IN GOŁUCHÓW IN 2015

S u m m a r y

The staff of the Museum Department, conducting their daily duties, realized fourteen exhibitions, including two permanent exhibitions. Approx. 35 000 people visited the Museum of Forestry in that time, most of whom were individual tourists. Each of the exhibitions was provided with occasional brochure, poster, as well as the appropriate note posted on the website. Publishing processes were carried out on department's own. The scientific conference as well as the International Forest and Hunting Culture Festival and the celebration of the OPTAL have been successfully implemented. Department effectively executed tasks posed by the General Directorate of the State Forests including project *Chronicles of veterans*. Department staff actively participated in educational projects organized by other units of the State Forests preparing two educational and scientific lecture.

Keywords: festival, culture, exhibition, brochure, lecture, tourist

Ryc. 1. III Konferencja Naukowa *Las i historia*, prof. dr hab. Dariusz J. Gwiazdowicz, przewodniczący Rady Naukowej Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie (fot. A. Antonowicz)

Fig. 1. 3rd Scientific Conference *Forest and history*, professor Dariusz J. Gwiazdowicz, the chair of the Scientific Council of the Forest Culture Centre in Gołuchów (photo by A. Antonowicz)

Ryc. 2. II Międzynarodowy Festiwal Kultury Leśnej i Łowieckiej w Gołuchowie (fot. A. Antonowicz)

Fig. 2. 2nd International Forest and Hunting Culture Festival in Gołuchów (photo by A. Antonowicz)

Ryc. 3. Wystawa *Budownictwo służbowe leśne wg projektów Karola Pietschki* ze zbiorów Archiwum Państwowego w Żywcu i Muzeum Miejskiego w Żywcu (fot. J. Zalejska-Niczyporuk)

Fig. 3. Exhibition *Forest service buildings according to projects of Karol Pietschka* from State Archive in Żywiec and Town Museum in Żywiec (photo by J. Zalejska-Niczyporuk)

Ryc. 4. *Wspomnienie II*, wystawa twórczości Tamary Maj (fot. A. Antonowicz)

Fig. 4. *Memory II*, exhibition of Tamara Maj creation (photo by A. Antonowicz)